

נפגשים בפרשה, התשע"א

פרשת שמיני

הרב אבינר ואלישיב רייכנר

השיעור נמסר בכל שבוע באתר מכון מאיר: meirTV.co.il. להערות/הארות: matan.ozana@gmail.com

א. במרכז הפרשה ישנו סיפור טראגי של מות שני בני אהרון בעיצומה של חנוכת המשכן. הפסוקים המתארים את שארע מציינים בפשטות: "ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם". מדוע התחייבו מיתה על אותה הקרבת אש?

ניתן להבחין בין שתי קיצוניות בעבודת ה' - האחת מצויה באדם המתרחק לגמרי מה' ומתנער מקיום מצוות, והשנייה היא קרבת יתר אל ה' שלא נצטווה עליה האדם. ה"שפת אמת" מסביר שזו הסיבה שאנו מדגישים בכל ברכה שאנו מברכים - "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו", ע"מ לזכור שלא חידשנו דבר מעצמנו.

ב. האם לא ניתן לראות באור חיובי את הרצון של נדב ואביהוא להתקרב אל ה'?

שוב, צריך לחלק לשני סוגי אנשים. יש אדם שעושה דבר לא ראוי מתוך רצון רע, ויש אדם שעושה את אותו מעשה לא ראוי מתוך רצון טוב. שניהם צריכים תיקון, אך לא אותו תיקון. בוודאי שלבני אהרון היתה תשוקת קודש עליונה - שכן נאמר עליהם "בקרובי אקדש". אבל, כפי שמסביר הרב קוק באורות הקודש: יש רוח הנעורים הסוער, ויש רוח הזקנה המסודר, וצריך את שניהם יחד בעבודת ה'. אנו נמצאים בדור שיש בו דגש להתלהבות בעבודת ה', וצריכים לשים לב אילו כוחות מתלהבים, לכן אנו זקוקים להנחיה של רוח הזקנה המסודר, כמו אצל יוסף עליו נאמר "אברך - אב בחכמה ורך בשנים".

ג. משה אומר לאהרון "בקרובי אקדש". מדוע שלא לדון את הקרובים דווקא לכף זכות ולחון אותם?

אדרבה. דווקא מהמנהיגים ומגדולי הדור מצופה להיות סופר-דקדקנים, שכן הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, כי מהם מצופה ליותר.

ד. תגובת אהרון: "וידם אהרון". האם דומיה זו היתה של השלמה עם הדין, או שמדובר בשתיקה רועמת של אדם שיש בו שאלות אך הוא מותיר אותן בתוכו?

כמובן שכשאר אנו מדברים על אהרון הכהן אין לנו ספק שקיבל עליו את הדין. אבל נתייחס למעלת השתיקה: לא כל דבר אנו יודעים ומבינים לאשורו, ובוודאי שצריכים ענווה במקרים כאלו. כשאנו אומרים "על חטא שחטאנו בתמהון לבב" - אנו מתכוונים למקרים בהם תמהנו על מידותיו והנהגותיו של הקב"ה. השתיקה יש בה כח גדול לפעמים הרבה יותר מדיבור, שכן לא תמיד הדיבור יכול לבטא את מחשבתנו או את שעל ליבנו בצורה אמיתית. לכן לפעמים דווקא השתיקה היא הדיבור הרועם ביותר, ולפחות כלפי השותק היא מועילה.

ה. הפרשה ממשיכה ועוסקת במאכלות האסורים. האם ניתן להבין מדוע חיות מסוימות הן טהורות בעוד אחרות טמאות?

באופן כללי איננו מבינים בנושא זה, אבל כבכל תר"ג המצוות, חכמים ניסו להביא "טעמים" לישוב הדעת.

למשל: חז"ל אמרו - "אל תקרי ונטמאתם במ, אלא ונטמטם במ", המאכל הטמא אוטם אותנו וסותם אותנו מבחינה רוחנית. וכן הרמב"ן אומר שחיות טרף נאסרו עלינו כיוון שאכילת דבר משפיעה על האוכל אותו. ועוד, הרמב"ם מזכיר גם הסברים בריאותיים בהקשר זה, והאברנאל יוצא כנגדו בנושא זה. אפשר ליישב שאין כוונת הרמב"ם שזהו ההסבר הבלעדי למאכלות אסורים, אלא שזהו טעם אחד מיני רבים.

ו. עד כמה אנו צריכים להיות תמימים בנושא או לנסות להבין את הסימנים המטמאים והמטהרים?

אין סתירה - צריך בסיס של תמימות ובמקביל לחפש טעמים שיכולים לחזק את אותה תמימות. כך למשל ספר קהלת כל כולו מלא בשאלות וקושיות - אך הוא פותח ומסיים בבסיס של עבודת ה' ואמונה בה'.

ז. יש נטיה ל"חדש" מצוות בימינו - פתיל תכלת בציצית, מאכלות מותרים שאינם שכיחים, פטר חמור וכדומה. עד כמה יש ענין להתעסק במצוות הללו?

צריך לדון כל דבר לגופו. פטר חמור למשל - אנו חייבים, שכן אם לא נפדה אותו לא נוכל להשתמש בו. אבל באופן כללי - עד שאדם אץ לו למצוות החדשות, מוטב שיקיים את הישנות כמו שצריך.

שְׁבַת שְׁלוֹם וּמְבוֹרָךְ